T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2023/159
KARAR NO : 2023/266
KARAR TR : 27/03/2023

ÖZET: 4207 sayılı Tütün Ürünlerinin Zararlarının Önlenmesi ve Kontrolü Hakkında Kanun uyarınca işyerinin 30 gün süre ile kapatılmasına ilişkin olarak verilen idari yaptırım kararının iptali istemiyle açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : A. Y
Vekili : Av. H. K
Davalı : Çivril Kaymakamlığı

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkiline ait *"... Restaurant"* isimli işletmenin bulunduğuadreste, Çivril İlçe Jandarma Komutanlığı ekipleri tarafından yapılan denetimlerde 4207 sayılı Tütün Ürünlerinin Zararlarının Önlenmesi ve Kontrolü Hakkında Kanun'un ilgili hükümlerine dördüncü kez aykırı hareket edildiğinin tespit edildiğinden bahisle, işletmenin 4207 sayılı Kanun'un 5. maddesinin 16. fıkrası uyarınca30 gün süre ile faaliyetten men cezası ile cezalandırılmasına ilişkin Çivril Kaymakamlığının 15/12/2022 tarih ve 85273687-42 sayılı idari yaptırım kararının kaldırılması istemiyle adli yargı yerine başvuruda bulunmuştur.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Çivril Sulh Ceza Hakimliği 04/01/2023 tarih ve Değişik İş No.2023/9 sayı ile,***"itiraz edilen kararın iş yerinin kapatılmasına yönelik bir idari işlem olduğu, idari işleme karşı açılmış bulunan iş bu istemin idari yargının görevine girdiği"* gerekçesiyle başvurunun görev yönünden reddine karar vermiş, tarafların itiraz etmemesi üzerine karar kesinleşmiştir.

3. Davacı vekili bu kez, idari yaptırım kararının iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4. **Denizli İdare Mahkemesi 12/01/2023 tarih ve E.2023/48 sayı ile,**davanın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle, 2247 sayılıKanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısımları şöyledir:

> *"Dava dosyasının incelenmesinden; davacının Denizli İli, Çivril İlçesi, Gürpınar Mahallesi, Uşak Ana Asfalt No:48 adresinde faaliyet gösteren ...l Restaurantın adlı iş yerinin işletmecisi olduğu, iş yerinde 23.11.2022 tarihinde yapılan denetime istinaden tanzim edilen tutanak ile, 4207 sayılı Kanun'un ilgili hükümlerine 4.kez aykırı hareket edildiğinin tespit edildiği, anılan tespitin akabinde söz konusu işletmenin 30 gün süreyle kapatılmasına ilişkin 15.12.2022 tarihli ve 858 sayılı Çivril Kaymakamlığı işleminin tesis edildiği, bu işlemin iptali için açılan dava kapsamında yapılan inceleme neticesinde, itiraz eden davacının talebi hususunda idari yargı mercilerinin görevli olduğu belirtilerek, "görev yönünden reddine" yönelik Çivril Sulh Ceza Hakimliği'nin 04.01.2023 tarihli ve 2023/9 D.İş sayılı kararı sonrasında, 06.01.2023 tarihinde Mahkememiz kayıtlarına giren dilekçe ile anılan işlemin iptali istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.*
>
> *Uyuşmazlıkta, 4207 sayılı Kanun'un 5. maddesinin ikinci ve on altıncı fıkraları uyarınca ve bu fıkralarda öngörülen sürelere uygun olarak süresiz değil, belirli bir süre için davacıya ait işyerinin (30 gün) süre ile kapatılmasına ilişkin idari yaptırım kararının, 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, önce 13.2.2011 tarih ve 6111 sayılı Kanun'un 202.maddesiyle, daha sonra 24.5.2013 tarih ve 6487 sayılı Kanun'un 27.maddesiyle, 4207 sayılı Kanun'da yapılan değişikliklerle Kanun'un yeniden düzenlendiği ve bu haliyle, 4207 sayılı Kanun'da, "işyerinin 30 gün süre ile kapatılmasına" ilişkin karara karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemenin yer almadığı anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3.maddesinde*

belirtildiği üzere, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Yasa hükümleri dikkate alınacağından, "işyerinin 30 gün süre ile kapatılmasına" ilişkin karara karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanunun 27/1. maddeleri gereği adli yargı bünyesinde bulunan Sulh Ceza Hâkimliğince çözümlenmesi gerektiğinden, davaya bakmakla görevli merciin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurulması gerektiği sonuç ve kanaatine ulaşılmıştır.

Nitekim benzer bir uyuşmazlıkta, Uyuşmazlık Mahkemesince verilen 24/02/2020tarihli, E:2020/126, K:2020/104 sayılı karar da bu yöndedir."

III. İLGİLİ HUKUK

5. 4207 sayılı Tütün Ürünlerinin Zararlarının Önlenmesi ve Kontrolü Hakkında Kanun'un*"Tütün ürünlerinin yasaklanması"* başlıklı 2. maddesinin 1. fikrası şöyledir:

"(1) Tütün ürünleri;

a) Kamu hizmet binalarının kapalı alanlarında,

b) Koridorları dahil olmak üzere her türlü eğitim, sağlık, üretim, ticaret, sosyal, kültürel, spor, eğlence ve benzeri amaçlı özel hukuk kişilerine ait olan ve birden çok kişinin girebileceği (ikamete mahsus konutlar hariç) binaların kapalı alanlarında,

c) (Değişik: 24/5/2013-6487/26 md.) Hususi araçların sürücü koltukları ile taksi hizmeti verenler dâhil olmak üzere karayolu, demiryolu, denizyolu ve havayolu toplu taşıma araçlarında,

ç) Okul öncesi eğitim kurumlarının, dershaneler, özel eğitim ve öğretim kurumları dahil olmak üzere ilk ve orta öğrenim kurumlarının, kültür ve sosyal hizmet binalarının kapalı ve açık alanlarında,

d) Özel hukuk kişilerine ait olan lokantalar ile kahvehane, kafeterya, birahane gibi eğlence hizmeti verilen işletmelerde,

tüketilemez. "

6. Kanun'un *"Ceza hükümleri"* başlıklı 5. maddesinin 2.ve 16.fikraları şöyledir:

"(2)(Değişik: 13/2/2011-6111/202 md.) 2. maddenin (a) bendi hariç birinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkralarında belirtilen yasakların uygulanması ve tedbirlerin alınması ile ilgili yükümlülüklerini yerine getirmeyen işletme sorumlularına, mahalli mülki amir tarafından bin Türk Lirasından beş bin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir."

(16) (Ek: 13/2/2011-6111/202 md.; Değişik: 24/5/2013-6487/27 md.) Bu maddedeki cezaları gerektiren fiillerin bir yıllık dönemde tekerrürü hâlinde idari para cezası bir kat; ikinci tekerrürü hâlinde iki kat artırılarak verilir. Aynı dönemdeki üçüncü tekerrürde de iş yeri on günden bir aya kadar kapatılır."

7. 30/03/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 06/12/2006 tarihli ve 5560 sayılı Kanun'un 31. maddesiyle değiştirilen "*Genel kanun niteliği*" başlıklı3. maddesi şöyledir:

"(1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır."

8. *"Yaptırım türleri"* başlıklı 16. maddesi şöyledir:

"(1) Kabahatler karşılığında uygulanacak olan idarî yaptırımlar, idarî para cezası ve idarî tedbirlerden ibarettir.

(2) İdarî tedbirler, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirlerdir"

9.*"Saklı tutulan hükümler"* başlıklı 19. maddesi şöyledir:

"(1) Diğer kanunlarda kabahat karşılığında öngörülen belirli bir süre için;

a) Bir meslek ve sanatın yerine getirilmemesi,

b) İşyerinin kapatılması,

c) Ruhsat veya ehliyetin geri alınması,

d) Kara, deniz veya hava nakil aracının trafikten veya seyrüseferden alıkonulması,

Gibi yaptırımlara ilişkin hükümler, ilgili kanunlarda bu Kanun hükümlerine uygun değişiklik yapılıncaya kadar saklıdır";

10.*"Başvuru yolu"* başlıklı 27. maddesinin 1.fikrası şöyledir:

"(1) İdarî para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idarî yaptırım kararına karşı,

kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idarî yaptırım kararı kesinleşir."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

11. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 27/03/2023 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyasının sureti ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

12. Raportör-Hâkim Süleyman ARIDURU'nun, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

13. Dava, 4207 sayılı Kanun'un 5. maddesinin 16. fıkrası uyarınca davacıya ait işyerinin 30 gün süre ile kapatılmasına ilişkin olarak verilen idari yaptırım kararının iptali istemiyle açılmıştır.

14. Yukarıda izah edilen düzenlemelere göre; Kabahatler Kanunu'nun idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, Kanun'un 19. maddesinde sayılan yaptırımlar saklı tutulmak kaydıyla, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı, diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

15. 5326 sayılı Kanun'un 27. maddesine, 5560 sayılı Kanun ile eklenen 8. fıkrasında, idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının, bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceği kurala bağlanmış, bu maddenin gerekçesinde de bu hükümle, Kabahatler Kanunu'ndaki düzenlemelerin ortaya çıkardığı bağlantı sorununa çözüm getirilmesinin amaçlandığı ifade edilmiştir.

16. 19/12/2006 tarihinde yürürlüğe giren bu düzenlemeye göre, Kabahatler Kanunu'nun; idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı ancak; idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının, bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceği anlaşılmaktadır.

17. Uyuşmazlık Mahkemesince, idari para cezası yönünden oluşan olumsuzgörev uyuşmazlıklarının çözümünde, idari para cezasına konu işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararın da verilmiş olması ve dosya içeriğinden bu kararın idari yargı yerinde dava konusu edildiğinin anlaşılması halinde; idari para cezasına ilişkin kararın hukuka aykırılığı iddiasının da, idari yargı yerinde görüleceği sonucuna varılarak, idari yargı yerince verilen görevsizlik kararlarınınkaldırılmasına karar verilmiştir.

18. Olayda, davacıya aitişyerinin 4207 sayılı Kanun'un 5. maddesinin on altıncı fıkrasına dayanılarak ve bu fıkrada öngörülen sürelere uygun olarak süresiz değil, belirli bir süre için *"30 gün"* kapatılmasına ilişkin idari yaptırım kararının; 5326 sayılı Kanun'un *"Saklı tutulan hükümler"* başlığını taşıyan 19. maddesinde, *"diğer kanunlarda kabahat karşılığında öngörülen belirli bir süre için, ….. İşyerinin kapatılması …….gibi yaptırımlara ilişkin hükümler, ilgili kanunlarda bu Kanun hükümlerine uygun değişiklik yapılıncaya kadar saklıdır"* denilerek, ilgili kanununda, bu Kanun hükümlerine uygun değişiklik yapılıncaya kadar saklı tutulan,başka bir deyişle, belirtilen istisnalar içinde sayılan yaptırımlardan biri olduğu, 4207 sayılı Kanun'un ilk kez, 13/02/2011 tarihli ve 6111 sayılı Kanun'un 202. maddesiyle, daha sonra 24/05/2013 tarihli ve 6487 sayılı Kanun'un 27. maddesiyle değiştirilerek yeniden düzenlendiği ve *"iş yerinin belirli bir süre için kapatılmasına"* ilişkin karara karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmediği anlaşılmıştır.

19. Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir kanunla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

20. Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir kanun ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni kanuna göre görevsiz halegelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni kanundaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

21. Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkemenin davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

22. İncelenen uyuşmazlıkta, davacıya ait işyerinin 4207 sayılı Kanun'un 5. maddesinin 16. fikrası uyarınca ve bu fikrada öngörülen sürelere uygun olarak süresiz değil, belirli bir süre için *"30 gün"* kapatılmasına ilişkin idari yaptırım kararının, 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, yapılandeğişikliklerle 4207 sayılı Kanun'un yeniden düzenlendiği ve bu haliyle, anılan Kanun'da dava konusu idari yaptırıma karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemenin yer almadığı anlaşılmıştır.

23. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde, bu Kanun'un, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı belirtildiğinden, iş yerinin 30 gün süre ile kapatılmasına ilişkin karara karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanun'un 27. maddesinin 1. fikrasıuyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

24. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Denizli İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile Çivril Sulh Ceza Hakimliğinin 04/01/2023 tarih ve Değişik İş No.2023/9 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Denizli İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Çivril Sulh Ceza Hakimliğinin 04/01/2023 tarih ve Değişik İş No.2023/9 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

27/03/2023 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Muammer	Nilgün	Doğan	Eyüp
TOPAL	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN